

Natuurtoets

**Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A
en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030**

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN

projectnummer 0464983.100
definitief revisie 00
9 februari 2021

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN

projectnummer 0464983.100
projectnummer WarmtelinQ: S.009241.01
definitief revisie 00
9 februari 2021

Auteur

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Concourslaan 17
9727 KC GRONINGEN

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

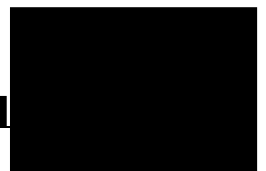
datum vrijgave
09-02-2021

beschrijving revisie 00
Definitief

goedkeuring

vrijgave

Inhoudsopgave

Blz.

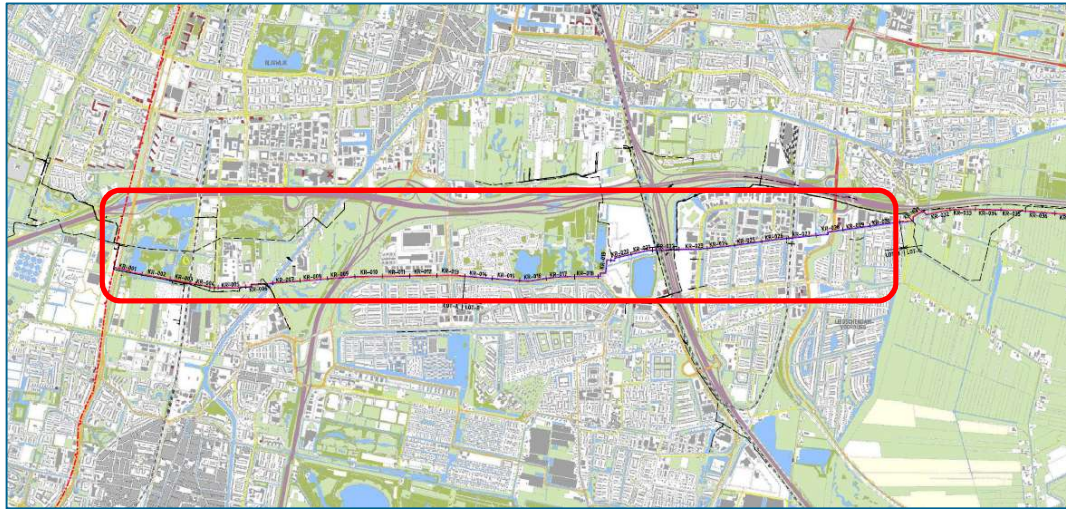
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Projectvoornemen	1
1.3	Doel en onderzoeksvragen	2
1.4	Leeswijzer	2
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Soortbescherming	3
2.3	Gebiedsbescherming	5
2.3.1	Natura 2000	5
2.3.2	Provinciaal beleid	5
2.4	Procedure	6
3	Methodiek	7
3.1	Algemeen	7
3.2	Bureauonderzoek	7
3.3	Terreinbezoek	8
3.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject	8
4	Resultaten	9
4.1	Gebiedsbeschrijving	9
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	11
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	12
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	22
4.3	Beschermde gebieden	23
5	Toetsing	25
5.1	Effectbepaling project	25
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	25
5.2.1	Vogels	25
5.2.2	Zoogdieren	27
5.2.3	Vaatplanten	29
5.3	Effecten op beschermde gebieden	30
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	30
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	30
5.4	Zorgplicht	30
6	Bronnen	31
	Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	33

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

Globale ligging van het projectgebied (rode kader) in de gemeente Rijswijk en Den Haag. Bron: WarmtelinQ

Conclusies en advies

WarmtelinQ is voornemens om een warmteleidingtracé tussen de Prinses Beatrixlaan in Rijswijk en de Oude Middenweg in Den Haag aan te leggen (provincie Zuid-Holland). Het onderzochte leidingtracé maakt onderdeel uit van een groter tracé dat begint in de Rotterdamse haven en daarvandaan naar kleine distributienetten loopt. Het onderzochte tracé maakt deel uit van een deeltracé dat loopt van Rijswijk tot Leiden. Deze Natuurtoets heeft betrekking op een stuk van het deeltracé dat door de gemeenten Rijswijk en Den Haag loopt.

Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedsfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het projectgebied is geen NNN-gebied of Natura 2000-gebied aanwezig. Binnen het invloedsgebied van het projectgebied komen wel Natura 2000-gebieden voor. Deze Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van storingsfactoren, zoals verdroging of geluid- en lichtverstoring. Mogelijk zijn de storingsfactoren verzuring en vermisting als gevolg van stikstofdepositie wel van toepassing. Om te bepalen of er sprake is van (significant) negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden als gevolg van de stikstofemissie door het project, dient een nadere beschouwing plaats te vinden (o.a. AERIUS-berekening) (zie ook hoofdstuk 5). In of in de nabijheid van het projectgebied is geen NNN-gebied aanwezig. Er is daarom geen noodzaak voor vervolgstappen of een uitgebreidere toetsing in relatie tot het NNN. Zie ook Tabel 1.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN
Aanwezig binnen het invloedsgebied?	Ja	Nee
Effecten?	Nader te bepalen	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Ja, AERIUS-berekening en indien noodzakelijk andere vervolgstappen (maatwerk)	Geen vervolgstappen
Is het project uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Nader te bepalen	Ja

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied:

- *Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (mogelijk nestplaatsen);*
- *Algemene broedvogels (nestplaatsen);*
- *Vleermuizen (mogelijk verblijfplaatsen en vliegroute);*
- *Vaatplanten.*

Opgemerkt dient te worden dat niet het gehele projectgebied toegankelijk was. Hierdoor is niet het gehele projectgebied tijdens het terreinbezoek geïnspecteerd. Deze gebieden worden in Figuur 1 weergegeven. Wanneer deze gebieden betreden mogen worden dienen deze alsnog geïnspecteerd te worden.

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
 projectnummer 0464983.100
 9 februari 2021 revisie 00
 N.V. Nederlandse Gasunie

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) de hierboven genoemde soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet Natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Vogel met jaarrond beschermd nest (buizerd en havik)	Mogelijk nesten in bomen Wilhelminapark in Rijswijk	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek naar gebruik nesten.
Algemene broedvogels	Nestgelegenheid in de bomen, oevervegetatie en overige vegetatie in het projectgebied.	Nee	Nee, mits soort specifieke maatregelen worden genomen	Nee	Werken buiten het broedseizoen. Indien niet mogelijk; projectgebied ongeschikt maken en/of ecologische vrijgave door deskundig ecooloog*.
Vleermuizen	Holtes (en scheuren) in bomen kunnen in gebruik zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten. Vleermuiskasten kunnen in gebruik zijn als verblijfplaats. De Singel, Ypenburgse Boslaan en Tiber kunnen fungeren als vliegroute.	Ja, bij te kappen bomen met holtes en scheuren, bomen met vleermuiskasten en vliegroutes.	Mogelijk	Nog onduidelijk	Nader onderzoek uitvoeren bij te kappen bomen met holtes (en scheuren)** en bomen met vleermuiskasten*** Nader onderzoek naar het gebruik van de watergangen en bomenrijen langs de Singel, Ypenburgse Boslaan en Tiber als vliegroute.
Eekhoorn	Mogelijk nesten in bomen Wilhelminapark in Rijswijk	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek naar gebruik nesten.
Vaatplanten	Geschikt biotoop langs de Singel, Ypenburgse Boslaan en Tiber in Den Haag	Alleen als werkzaamheden plaats vinden in de extensief beheerde bermen ten zuiden van de Singel, Ypenburgse Boslaan en Tiber in Den Haag.	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek uitvoeren.

* Gezien de grote kans op broedgevallen in bomen wordt geadviseerd de kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen (maart tot en met juli) uit te voeren. Daarnaast wordt geadviseerd, aangezien het werk deels in het broedseizoen uitgevoerd wordt, de werkzaamheden onder ecologische begeleiding uit te voeren.

** Het betreft endoscopisch onderzoek. Dit moet ruim voorafgaand aan de kap (circa 20 weken voorafgaand) plaatsvinden. Indien hieruit blijkt dat de holtes geschikt zijn als verblijfplaats, is nader onderzoek conform het vleermuisprotocol noodzakelijk.

*** Het betreft een controle op bewoning van de kasten. Dit moet ruim voorafgaand aan de kap (circa 20 weken voorafgaand) plaatsvinden. Indien de kasten onbewoond zijn, dienen deze te worden verplaatst naar een andere (niet te kappen) boom. Indien blijkt dat de kasten worden bewoond is een ontheffing noodzakelijk om de kasten te mogen verwijderen.

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Tot slot

Tot slot wordt opgemerkt dat het tracé langs een aantal zeer waardevolle boomstructuren loopt. Vooral langs de Tiber in Den Haag is een zeer waardevolle boomstructuur aanwezig. De Bomen langs de Tiber maken onderdeel uit van de Hoofdboomstructuur van de gemeente Den Haag. Aanbevolen wordt om deze boomstructuren te ontzien.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

WarmtelinQ is voornemens om een warmteleidingstracé tussen de Prinses Beatrixlaan in Rijswijk en de Oude Middenweg in Den Haag aan te leggen.

Gasunie gaat de komende jaren transportleidingen voor warm water aanleggen in Zuid-Holland. Met dat water kunnen woningen en bedrijven op termijn duurzaam verwarmd worden. Via de transportleidingen wordt warmwater vanuit de Rotterdamse haven naar andere, kleinere warmtedistributenetten gepompt. Die leveren het warme water vervolgens af bij woningen en bedrijven.

Een warmteleiding bestaat uit een aanvoer- en retourleiding. De aanvoerleiding voert de warmte naar de warmtedistributenetten. De retourleiding brengt het (afgekoelde) water weer terug naar de warmtebron waar het vandaan komt. Daar wordt het opnieuw opgewarmd en gaat het terug de aanvoerleiding in. Het water moet over een grote afstand getransporteerd worden. Onderweg worden er op verschillende plekken zogenoemde T-stukken aangebracht in de leiding. Dat zijn punten waar in de toekomst lokale warmtedistributenetten op kunnen worden aangesloten. Zo kan er een steeds grotere 'warmterotonde' ontstaan in Zuid-Holland.

De leidingen krijgen vermoedelijk een binnendiameter van 600 mm. Daar komt nog een isolatielaag omheen van ca. 100 mm. Totale diameter bedraagt vervolgens ca. 800 mm.

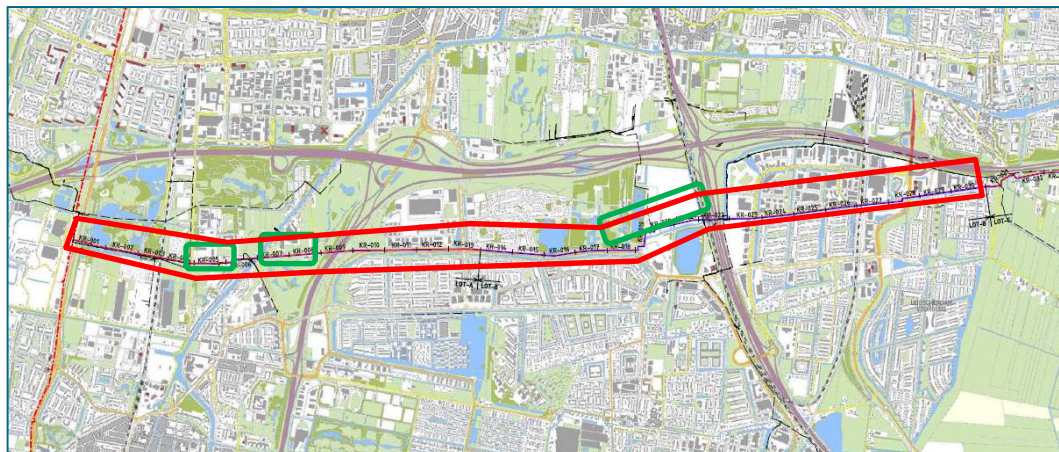
Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

In Figuur 1 is globaal de ligging van het projectgebied weergegeven.

1.2 Projectvoornemen

Ten behoeve van de aanleg van de warmteleiding is een werkstrook van 30 meter breed noodzakelijk. Waarschijnlijk wordt het tracé deels door een open ontgraving en deels door gestuurde boringen uitgevoerd. Op het moment van schrijven is echter nog onduidelijk waar welke methode wordt toegepast. Ook de planning van de uitvoering is op het moment van schrijven nog niet bekend.

Aangezien op het moment van schrijven het project in een oriënterende fase verkeert, wordt in dit onderzoek een extra strook van 50 m aangehouden aan weerszijde van het tracé (in totaal wordt dus een werkstrook van 130 m aangehouden).

Figuur 1. Globale ligging van het projectgebied (rode kader). De groene kaders geven de gebieden weer die ontoegankelijk waren. Bron: WarmtelinQ.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 2.4](#) wordt de vervolprocedure aangegeven bij een overtreding van verbodsbepalingen.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

In de voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden. Uit de Bomenverordening Vlaardingen 2010¹ volgt dat de begrenzing van de bebouwde kom Boswet de bebouwde kom van de gemeente, zoals vastgesteld in het kader van de wegenverkeerswetgeving, betreft (Artikel 1, lid g). Gezien de ligging van het projectgebied (binnen de bebouwde kom) is de bescherming van houtopstanden niet aan de orde.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Per paragraaf worden tevens de beleidsregels van de provincie aangeduid die specifiek voor deze provincie (en derhalve voor voorliggend voornemen) van toepassing kunnen zijn.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten categorie 1 t/m 5 aanwezig zijn in het projectgebied.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen.

1

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Vlaardingen/CVDR331901.html>

Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.1 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.5 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in artikel 3.10, bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B(1 en 2) en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie. Het voorgaande geldt echter niet indien de soorten zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag.

Bij voorliggende toetsing is de provincie Zuid-Holland bevoegd gezag. In de provincie Zuid-Holland zijn in tegenstelling tot de landelijke vrijgestelde soorten van artikel 3.10 onderdeel A (zie Regeling Natuurbescherming, [Bijlage 13](#)), de ondergrondse woelmuis en de tweekleurige bosspitsmuis niet vrijgesteld. De provincie heeft de vrijstellingslijst van het Rijk beoordeeld of de door het Rijk vrijgestelde soorten in aanmerking komen voor een provinciale vrijstelling. Zo is per soort gekeken naar o.a de verspreiding en talrijkheid van de soort in de provincie Zuid-Holland.

Hieruit blijkt dat de soorten ondergrondse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis (en molmuis), niet of nauwelijks voorkomen in Zuid-Holland zodat een provinciale vrijstelling voor die soorten niet opportuun is (Provincie Zuid-Holland, [2016](#)). Voor deze soorten dient bij een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 gewerkt te worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode of dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de provincie geldt voor de overige landelijk vrijgestelde soorten, ook een vrijstelling. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Provinciaal beleid

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe². In de Omgevingsverordening van provincie Zuid-Holland (2019) zijn regels voor het NNN opgenomen in Artikel 2.5 en Artikel 6.24. Het 'nee, tenzij'-principe betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Het compensatiebeleid van provincie Zuid-Holland voor de gebieden die aangewezen

² Naast 'de route' van de Nee tenzij-afweging kan er sprake zijn van twee andere routes, namelijk een kleinschalig ontwikkeling of een NNN(EHS)-saldobenadering waarbij er geen onderbouwing aan de orde is van het dwingende belang en/of van alternatieven. Indien relevant wordt bekeken of deze van toepassing zijn voor het project.

zijn als NNN is vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).

Het regime ter bescherming van het NNN kent in de provincie Zuid-Holland geen externe werking. Dit houdt in dat alleen wanneer er binnen de grenzen van het NNN gewerkt wordt, de effecten beoordeeld en eventueel gecompenseerd dienen te worden. Effecten als gevolg van de activiteiten die ontstaan op NNN-gebieden die buiten de plangrenzen liggen (externe effecten), hoeven derhalve niet gecompenseerd te worden.

Belangrijke weidevogelgebieden

De belangrijke weidevogelleefgebieden zijn verspreid over de provincie Zuid-Holland gelegen. Belangrijke weidevogelgebieden, gelegen buiten de NNN, zijn aangewezen vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels, die mede de kwaliteit van het Zuid-Hollandse (veen)weidelandschap bepalen (Omgevingsverordening Zuid-Holland 2019). Voor zover een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in Artikel 1.1 van de Omgevingsverordening een significante fysieke aantasting tot gevolg heeft van de wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013). Gezien de stedelijke ligging van het projectgebied zijn 'belangrijke weidevogelgebieden' niet relevant voor voorliggende toetsing.

2.4 Procedure

Als een project een kans op negatieve effecten op enig Natura 2000-gebied heeft, dient een vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Bij een overtreding van verbodsbepalingen uit de soortbescherming dient een ontheffing beschermde soorten aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Onder de Wet natuurbescherming is sprake van één rechtsdocument waarmee zowel vergunning (gebiedsbescherming) als ontheffing (soortbescherming) wordt verleend. Het bevoegd gezag is de provincie waar de activiteit (grotendeels) plaatsvindt. De aanvraag kan al dan niet gekoppeld aan de omgevingsvergunning, ingediend worden bij het gemeenteloket of rechtstreeks bij de provincie. Over de ontheffing/vergunning wordt binnen 13 weken na ontvangst beslist. Bevoegd gezag kan de beslissingstermijn eenmaal verlengen met 7 weken.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt met het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2015-2020 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZK of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 15 september 2020 is vanaf circa 7:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij zonnig, onbewolkt weer met een temperatuur van circa 25 °C en windkracht 1-2 Bft uit zuidwestelijke richting. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied te voet belopen en grote bomen zijn met behulp van een verrekijker geïnspecteerd op holtes en (grote) nesten.

De particuliere terreinen konden in dit stadium van het project nog niet betreden worden. In figuur 1 in hoofdstuk 1 zijn de locaties gemarkeerd die niet bekeken zijn.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervoltraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het leidingtracé passeert verschillende terreintypes. Het tracé loopt voor een groot deel door wegbermen maar ook door agrarische percelen, een park en een golfterrein. Tevens worden op een aantal plaatsen watergangen en wegen gepasseerd. Zo wordt de Delftsche Vliet gepasseerd. Verder worden de snelweg A13 en A12 gepasseerd. Ook passeert het tracé tweemaal een spoorlijn (zie Figuur 4.1 voor een impressie).

Aan de oostzijde begint het tracé in het Wilhelminapark in Rijswijk. Binnen het projectgebied in dit park wordt onder andere struweel en volwassen bos met populieren, zomereiken en haagbeuken aangetroffen. Vervolgens worden de spoorlijn Den Haag-Rotterdam en enkele ontwateringssloten gepasseerd. Hierna loopt het tracé door agrarische percelen langs Volkstuinencomplex De Schoffel. Na de Lange Kleiweg loopt het tracé door een bedrijventerrein van TNO. Dit terrein was tijdens het terreinbezoek afgesloten en is niet geïnspecteerd. Vervolgens passeert het tracé enkele bosschages met volwassen bomen en de Delftsche Vliet. Na de Delftsche Vliet komt het tracé uit op een golfterrein. Ook dit terrein was afgesloten en is niet geïnspecteerd. Na de A13 loopt het tracé hoofdzakelijk door extensief beheerde wegbermen in stedelijk gebied. In deze wegbermen zijn op verschillende plaatsen bomengroepen en/of bomenrijen aanwezig. Hierbij zijn verschillende boomsoorten toegepast.

Voordat de snelweg A12 wordt gepasseerd loopt het tracé door het park Tedingerbroek. Dit park is deel in gebruik als bedrijventerrein door TNO en deels als camping. Deze delen van het park waren afgesloten en zijn niet geïnspecteerd. Na de snelweg A12 vervolgd het tracé zijn weg door extensief beheerde wegbermen op een bedrijventerrein naar het eindpunt van het onderzochte deel van het tracé aan de Oude Middenweg in Den Haag. In de betreffende wegbermen staan onder andere bomenrijen van volwassen lindes.

In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het projectgebied.

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.1. Impressie van het projectgebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrictlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde ‘andere soorten’ uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrictlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een ‘X’ (NDFF, 2015-2020). Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (27-05-2020) en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote Gele Kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Zwarte Wouw	X			
Zoogdieren	Boommarter			X
	Steenmarter			X
	Eikelmuis			X
	Eekhoorn			X
	Vleermuizen**		X	
Amfibieën	Rugstreeppad		X	
	Alpenwatersalamander			X
Reptielen	Geen waarnemingen			
Insecten - Dagvlinders	Grote vos			X
Insecten - Libellen	Gevlekte witsnuitlibel		X	
Vissen	Geen waarnemingen			
Vaatplanten	Bokkenorchis			X
	Schubvaren			X

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

** Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, gewone/kleine/ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, meervleermuis en watervleermuis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Het projectgebied beslaat een uitgestrekt gebied met verschillende terreintype. Voor een groot deel bestaat het projectgebied uit een sterk verstedelijkte en verstoorde omgeving. Het verspreidingsgebied van een aantal soorten loopt niet tot aan het projectgebied en een aantal van de in de NDFF (Tabel 4.1) aangegeven soorten zijn op geruime afstand van het projectgebied waargenomen. Hierdoor zijn niet alle biotoop-kritische (sub)soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb) aan de orde op de beschermde (sub)soortgroepen reptielen en vissen. Er is voor de niet vrijgestelde soorten uit deze soort(groep)en geen essentieel leefgebied in het projectgebied. Effecten zijn op voorhand uitgesloten.

De overige soortgroepen worden hierna beschreven: **vogels, zoogdieren, amfibieën, dagvlinders, libellen en vaatplanten.**

Opgemerkt dient te worden dat niet het gehele projectgebied geïnspecteerd is omdat een deel van het projectgebied ontoegankelijk was.

Opgemerkt wordt dat het tracé langs een aantal zeer waardevolle boomstructuren loopt langs de Tiber in Den Haag.

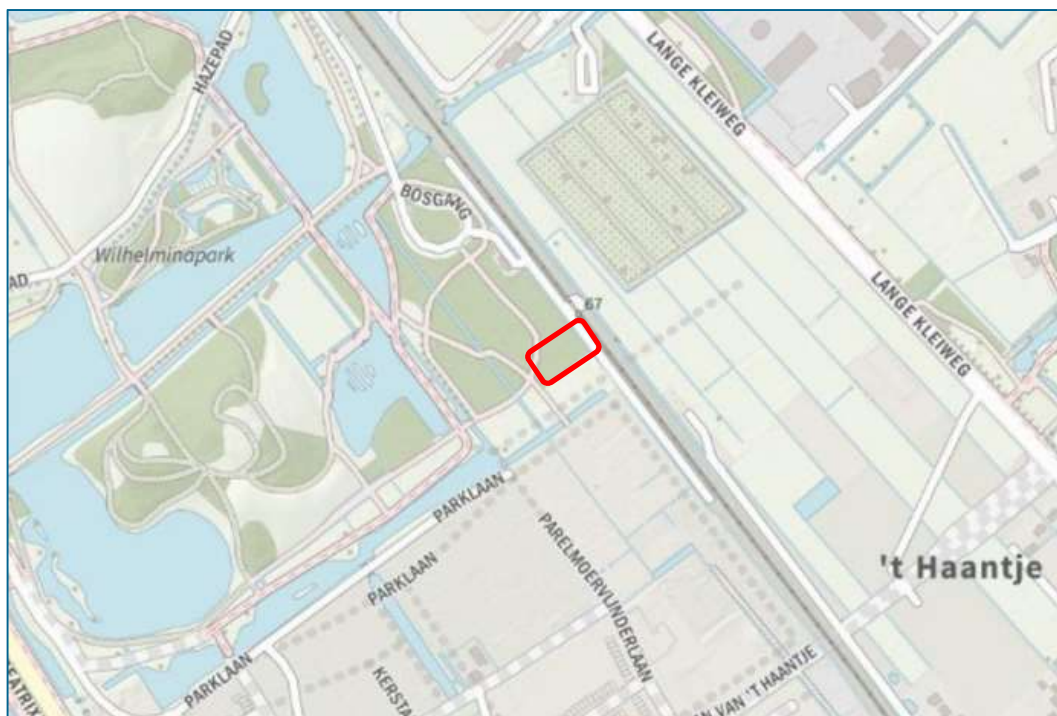
Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie zijn een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het projectgebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verstoring, verwijdering en aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit betreffen boom-broedende soorten zoals buizerd en havik, gebouw-broedende soorten zoals slechtvalk, gierzwaluw, huismus, kerkuil en steenuil en overige soorten, zoals grote gele kwikstaart en ooievaar.

Tijdens het terreinbezoek zijn van deze soorten buizerd, havik en ooievaar waargenomen. Deze waarnemingen zijn allemaal in het Wilhelminapark gedaan.

Tijdens het terreinbezoek zijn binnen het projectgebied een aantal grote nesten in bomen waargenomen. Ook dit was in het Wilhelminapark (zie Figuur 4.2). Het kan niet uitgesloten worden dat de waargenomen nesten van de buizerd of havik zijn.

Figuur 4.2. Locatie van de bomen met grote nesten in het Wilhelminapark (rode kader). Bron achtergrond: PDOK Viewer.

In het projectgebied is geen bebouwing aanwezig die geschikt broedbiotoop biedt voor de gebouw-broedende soorten huismus en gierzwaluw (bebouwing met scheve daken en dakpannen). Ook geschikt broedbiotoop voor de kerkuil (kasten in schuren en kerken), steenuil (agrarisch cultuurlandschap) en slechtvalk (hoge (flat)gebouwen) is niet aanwezig.

In het projectgebied en de directe omgeving ontbreekt geschikt broedbiotoop voor de steenuil en ooievaar (nestgelegenheid voor grote nesten of nestpalen). Ook voor de grote gele kwikstaart is binnen het projectgebied geen geschikt biotoop aanwezig. Op basis van het terreinbezoek kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van de steenuil, de ooievaar en grote gele kwikstaart worden uitgesloten.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Tijdens het terreinbezoek zijn verschillende kleine nesten waargenomen. Waarschijnlijk behoorde deze toe aan algemeen voorkomende soorten (categorie 5).

Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het projectgebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. Categorie 5 soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Tabel 4.2. Waargenomen vogels tijdens het terreinbezoek in en nabij het projectgebied.

Locatie	Waargenomen soorten
Binnen projectgebied	Kauw, zwarte kraai, ekster, gaai, merel, meerkoet, waterhoen, grauwe gans, nijlgans, wilde eend, kievit, torenvalk, buizerd, blauwe reiger, vink, groenling, koolmees, pimpelmees, staartmees, winterkoning, grote bonte specht, havik, ooievaar, fluiter.

Gevolgen van het project op soorten met jaarrond beschermd nest (buizerd en havik) en algemene broedvogels worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Zoogdieren

Vleermuizen

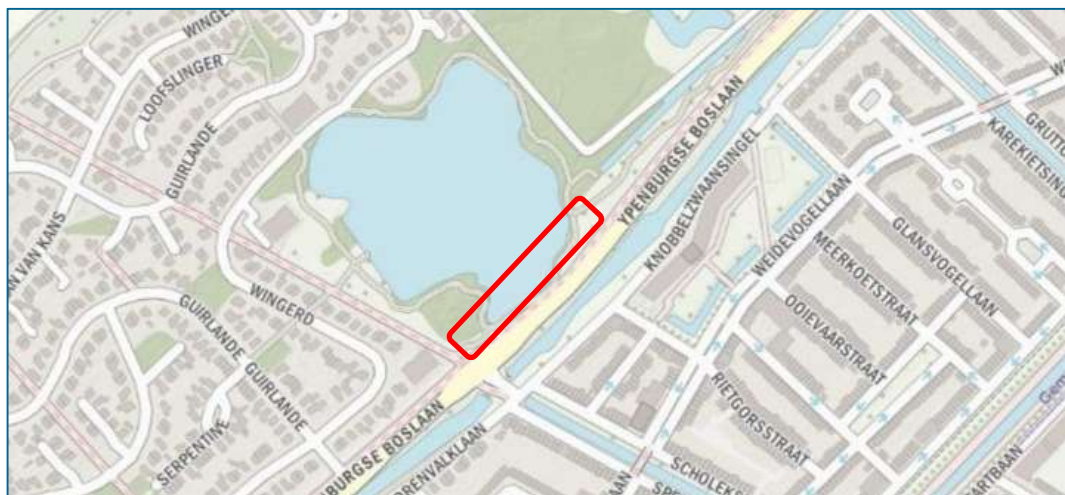
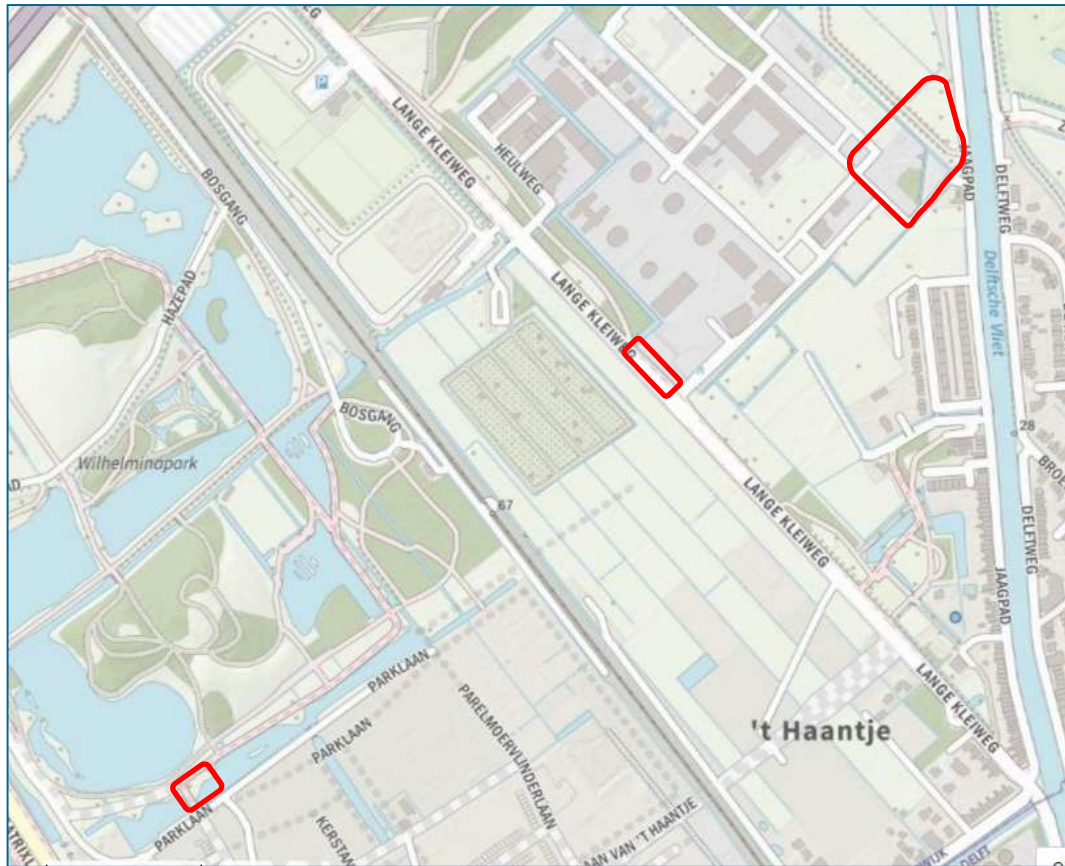
Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouw-bewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dak betimmering, achter boeiborden of op zolders.

Boom-bewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Vleermuizen kunnen tevens verblijfplaatsen hebben onder bruggen of viaducten, maar deze locaties vallen buiten de begrenzing van het projectgebied.

In het projectgebied is geen bebouwing aanwezig die (potentieel) geschikte verblijfplaatsen biedt aan gebouw-bewonende vleermuissoorten. In de omgeving van het projectgebied zijn wel woningen aanwezig die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats van gebouw-bewonende soorten maar deze liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw-bewonende soorten binnen de invloedssfeer van het project kan worden uitgesloten.

In delen van het projectgebied zijn bomen met holtes (en scheuren) aanwezig (zie Figuur 4.3). Dit betreft bomen in het Wilhelminapark, ter hoogte van de Lange Kleiweg, nabij de Delftsche Vliet en ter hoogte van Tedingebroek in Den Haag. Deze holtes en/of scheuren kunnen door boom-bewonende vleermuissoorten in gebruik zijn als verblijfplaats. Tevens zijn vleermuiskasten aan een aantal populieren in het Wilhelminapark waargenomen (zie Figuur 4.4) die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats. Op basis van het terreinbezoek is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boom-bewonende vleermuizen in deze delen van het projectgebied niet uit te sluiten. Ook in de delen van het projectgebied die niet bezocht zijn kunnen potentieel geschikte bomen voor vleermuizen aanwezig zijn.

Figuur 4.3. Globale ligging van de locaties van bomen met holtes en/of scheuren (rode kaders).
Bron achtergrond: PDOK Viewer.

Figuur 4.4. Locatie populieren met vleermuiskasten in het Wilhelmínapark (rode kader). Bron achtergrond: PDOK Viewer en eigen foto.

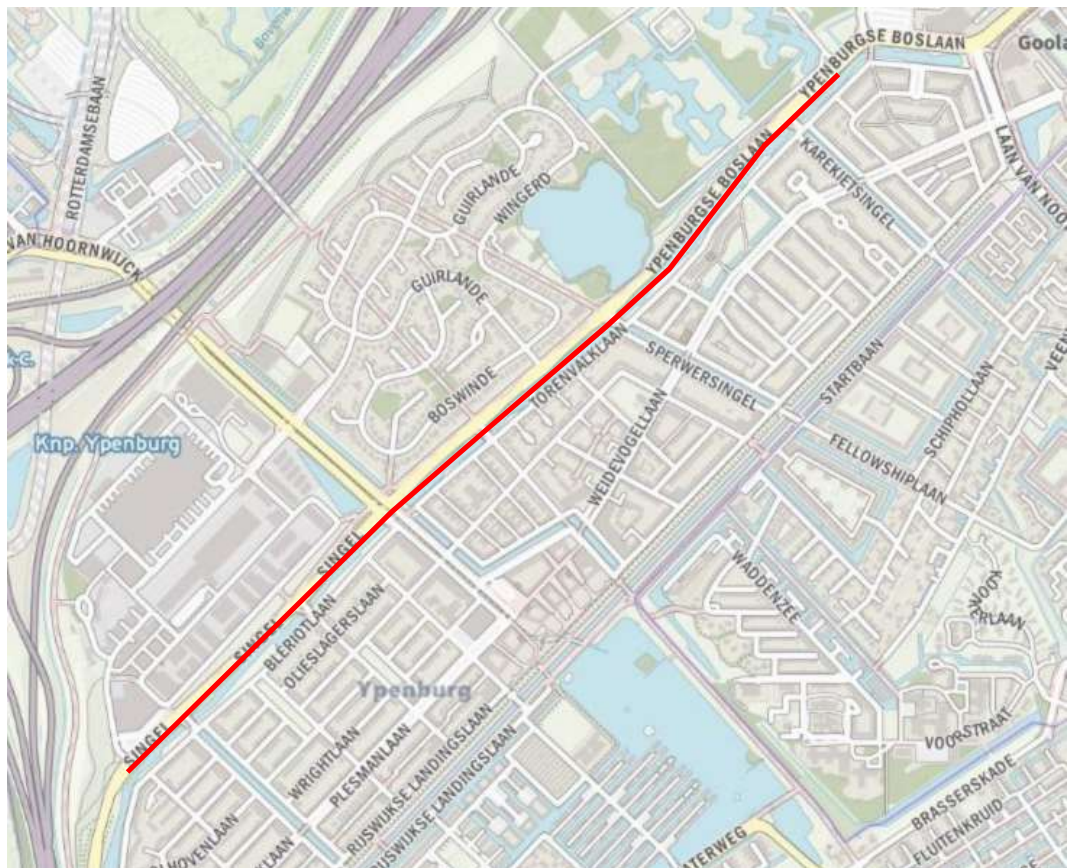
Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

Het projectgebied (en de directe omgeving van het projectgebied) is geschikt als foeragegebied. Aangezien er geen sprake is van beplanting en/of structuren die enkel in het projectgebied aanwezig zijn en gezien de alternatieven rondom het projectgebied, betreft het naar verwachting geen essentieel foeragegebied.

Lijnvormige structuren, zoals bomenrijen of watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute. De Singel, Ypenburgse Boslaan en de Tiber in Den Haag kan fungeren als vliegroute (zie Figuur 4.5).

Gevolgen van het project op de functies (verblijfplaats en vliegroute) voor vleermuizen worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Figuur 4.5. Locaties van lijnvormige structuren die mogelijk als vliegroute van vleermuizen kunnen fungeren (rode lijnen). Bron achtergrond: PDOK Viewer.

Overige (land)zoogdieren

Boommarter

Uit de bureaustudie komen waarnemingen van de boommarter naar voren. De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. In Nederland komt de soort voor in verschillende typen bossen.

Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen.

Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Boommarters maken meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan (zoogdiervereniging.nl). De waarnemingen van de boommarter zijn op ruime afstand van het projectgebied gedaan. De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich op circa 800 meter ten noorden van het projectgebied (NDFF, 2020).

De holtes in de bomen die in het projectgebied aanwezig zijn, zijn ongeschikt als verblijfplaats van de boommarter. Het Wilhelminapark kan onderdeel uitmaken van het leefgebied van in de omgeving verblijvende boommarters, maar van essentieel leefgebied is geen sprake gezien verstoorte omgeving (aan de rand van een nieuwbouw locatie) en ingesloten ligging. Tevens beslaan de werkzaamheden een zeer beperkt deel van dit potentieel geschikte leefgebied. Essentieel leefgebied van de boommarter binnen het projectgebied kan worden uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter wordt aangetroffen in steenachtige biotopen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. Hij komt voor in parkachtige landschappen, maar ook in bos loze gebieden. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en soms zelfs in grote steden. De voorkeur gaat bij de steenmarter uit naar gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes.

De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich op circa 500 meter ten noorden van het projectgebied langs snelweg A4 (NDFF, 2020). Het projectgebied kan onderdeel uitmaken van het leefgebied van in de omgeving verblijvende steenmarters, maar van essentieel leefgebied is geen sprake gezien verstoorte omgeving en ingesloten ligging. Tevens beslaan de werkzaamheden een zeer beperkt deel van het potentieel geschikte leefgebied. Essentieel leefgebied van de steenmarter binnen het projectgebied kan worden uitgesloten.

Eekhoorn

De eekhoorn leeft in of in de omgeving van grote bomen. Het nest wordt ook in grote bomen gebouwd (Zoogdiervereniging). In het Wilhelminapark zijn grote bomen aanwezig en zijn ook grote nesten waargenomen (Figuur 4.2). De bekende waarnemingen van de eekhoorn zijn allemaal op meer dan een kilometer afstand van het projectgebied aan de noordzijde van de snelweg A4 gedaan.

Het voorkomen van de eekhoorn in het projectgebied kan niet worden uitgesloten. Gevolgen van het project op de functies voor eekhoorns worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Eikelmuis

Eikelmuisen leven zowel in bomen en struiken als op de grond. Ze leven voornamelijk in structuurrijke loofbossen in glooiend gebied, het liefst begroeid met eiken, maar ze komen ook voor in naaldbossen, boomgaarden, kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en parklandschap in dorpsranden. Maar ook struikgewas, hagen, tuinen, rotsen, muren en gebouwen kunnen bewoond worden door de eikelmuis, mits er in de directe omgeving bos of struikgewas aanwezig is en de plek zelf voldoende beschutting geeft.

Nabij het projectgebied is één waarneming bekend van de eikelmuis. Het projectgebied ligt echter ver buiten het verspreidingsgebied van deze soort en de waarneming komt van een kaal bouwterrein. Hierdoor kan getwijfeld worden aan de correctheid van de waarneming. Het voorkomen van de eikelmuis binnen het projectgebied kan worden uitgesloten.

Amfibieën

Rugstreepad

De rugstreepad komt vooral voor in terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreepad (pionierssituatie). Maar de rugstreepad is ook te vinden in meer stabiele gebieden als vennen in heideterreinen en sloten in akker- en graslandgebieden. De habitat laat zich omschrijven als onbeschaduwde, laagbegroeide terreinen. De rugstreepad heeft een voorkeur voor in de nabijheid van losgrondige zanderige bodems gelegen snel opwarmende bodemplaatsen en ondiep (tijdelijk) water, die bij voorkeur vegetatieloos en zonder concurrentie van andere amfibieën of van waterinsecten zijn. Regenplassen en sporen van zware voertuigen waar regenwater in is blijven staan, vormen ideaal voortplantingswater (BIJ12, 2017).

Er zijn slechts enkele waarnemingen van de rugstreepad bekend in de omgeving van het projectgebied. De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich op circa 300 meter ten noordoosten van de noordelijkste punt van het projectgebied (NDFF, 2018). Door het ontbreken van een pionierssituatie in het projectgebied is het projectgebied in de huidige situatie ongeschikt biotoop voor de rugstreepad. Aanwezigheid van de rugstreepad in het projectgebied kan worden uitgesloten.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. In Nederland wordt de soort vooral in Noord-Brabant en Limburg waargenomen (RAVON). Op basis van het terreinbezoek wordt de alpenwatersalamander niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop. Tevens zijn de dichtstbijzijnde waarneming op geruime afstand van het projectgebied aan de noordzijde van de snelweg A4 gedaan.

Vlinders

Grote vos

Uit de bureaustudie komen waarnemingen van de grote vos naar voren. Het habitat van de grote vos bestaat uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplant van de grote vos is voornamelijk iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.

In 2018 en 2019 zijn drie exemplaren waargenomen. Gezien de waarnemingen van slechts drie exemplaar op grote afstand (> 1 kilometer) is er geen sprake van een levensvatbare populatie in of nabij het projectgebied. Tevens komen binnen het projectgebied geen iepen of zoete kersen voor. Effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde vlinders niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Libellen

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel komt met name voor in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen (vlinderstichting.nl). Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Deze biotooptypen hebben met elkaar gemeen dat het water helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschut gelegen is. Zowel vegetatieloze als dichtgegroeide wateren worden gemeden (vlinderstichting.nl). In de wijde omgeving van het projectgebied is slechts één locatie bekend met waarneming van de gevlekte witsnuitlibel (NDFF, 2018). Deze waarneming betreft slechte vijf exemplaren en bevindt zich op circa 1200 meter ten zuiden van het projectgebied. In het projectgebied ontbreekt geschikt biotoop voor de gevlekte witsnuitlibel. De aanwezigheid van voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied van de gevlekte witsnuitlibel kan worden uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde libellen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Flora

Bokkenorchis

Bokkenorchis staat op zonnige tot half beschaduwde, matig droge tot vochtige, warme, voedsel- en stikstofarme, basen- en kalkrijke, humushoudende zandgrond en mergel. De grote, forse planten groeien in lage duinstruwelen en duingraslanden, aan bos- en struweelranden, in kalkgraslanden en bermen, op dijken en in hooilanden (FLORON). Er zijn enkele waarneming van de bokkenorchis bekend op circa 500 meter ten noordwesten van het projectgebied (NDFF, 2019) ten noorden van de snelweg A4.

Het voorkomen van de bokkenorchis in de extensief onderhouden bermen binnen het projectgebied kan niet worden uitgesloten. Gevolgen van het project op de functies voor de bokkenorchis worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Schubvaren

Schubvaren staat op zonnig tot half beschaduwde, warm, droog, zwak basisch tot kalkrijk, niet te voedselarm tot niet te voedselrijk, stikstofarm substraat. Ze groeit met name op rotsen (vooral op kalksteen), in rotsspleten, op oude muren en op puinhellingen (FLORON).

De dichtstbijzijnde waarnemingen van de schubvaren komen uit de binnenstad van Delft op geruime afstand van het projectgebied. Binnen het projectgebied is geen geschikt biotoop voor de schubvaren aanwezig. Het voorkomen van deze soort binnen het projectgebied kan worden uitgesloten.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogels met jaarrond beschermd nest (buizerd en havik)	Artikel 3.1	Aanwezig (buizerd en havik).	Mogelijke nesten van de buizerd en/of havik in de bomen van het Wilhelminapark in Rijswijk.
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Aanwezig	Nestgelegenheid in de bomen, oevervegetatie en overige vegetatie in het projectgebied.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Holtes (en scheuren) in bomen in delen van het projectgebied (zie Figuur 4.2) kunnen in gebruik zijn als verblijfplaats voor boom-bewonende vleermuissoorten. Vleermuis kasten waargenomen in populieren die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats (zie Figuur 4.3). De Singel, Ypenburgse Boslaan en de Tiber in Den Haag kunnen fungeren als vliegrouete.
Eekhoorn	Artikel 3.10	Mogelijk	Geschikt biotoop en mogelijke nesten in de grote bomen van het Wilhelminapark.
Bokkenorchis	Artikel 3.10	Mogelijk	Geschikt biotoop in de extensief beheerde berm/oevers langs de Singel, Ypenburgse Boslaan en de Tiber in Den Haag

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt niet in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Westduinpark & Wapendal en Meijendel & Berkheide. Beide Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Habitatrictlijn en ligt op circa acht kilometer afstand van het projectgebied. Zie ook Figuur 4.6.

Figuur 4.6. Ligging Natura 2000-gebieden Westduinpark & Wapendal en Meijendel & Berkheide ten opzichte van het projectgebied (rode lijn). Bron: Kaartviewer Provincie Zuid-Holland.

Natuurnetwerk Nederland

In het projectgebied is geen NNN-gebied aanwezig. Op circa 2,2 km ten noordwesten van het projectgebied bevindt zich NNN-gebied. Zie ook Figuur 4.6. Uit het beheerplan van 2020 van de provincie Zuid-Holland volgt dat het NNN-gebied het de beheertypes N15.01 Duinbos, N05.03 Veenmoeras, N17.03 Park-of stinzenbos en N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland betreft.

Figuur 4.7. Overzicht van NNN-gebied (groene vlakken) ten opzichte van het projectgebied (rode lijn). Bron: Kaartviewer Provincie Zuid-Holland.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

De volgende biotopen worden beïnvloed door het voornemen:

- Er vindt grondverzet plaats in struweel en bos;
- Er vindt grondverzet plaats in gras- en kruidenvegetatie;
- Struweel en bomen worden verwijderd;
- Gras- en kruidenvegetatie wordt (tijdelijk)verwijderd;

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat het projectgebied een potentieel geschikt biotoop biedt voor vogels, zoogdieren en vaatplanten (zie ook Tabel 4.2). Om deze reden is er enkel op deze soortgroepen een potentieel effect aan de orde. De onderstaande effectbeoordeling richt zich alleen op deze soort(groep)en. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten en ondervinden geen effect van het voornemen.

5.2.1 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest

Er geldt een verbod – ook in de winter - op het beschadigen of vernietigen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vogelsoorten op de lijst met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast mogen deze nesten tijdens de broedperiode (wanneer deze in gebruik zijn) niet verstoord worden.

Er zijn mogelijk nesten van de buizerd en/of havik aanwezig in de grote bomen in het Wilhelminapark. Als gevolg van de werkzaamheden worden deze (potentiële) nestlocaties mogelijk verwijderd (zie Figuur 4.2).

Nader onderzoek: vogels met een jaarrond beschermd nest

Het gebruik van de grote nesten op de in Figuur 4.2 aangeven locatie dient inzichtelijk te worden gemaakt door middel van een nader onderzoek in de periode tussen 1 maart en 1 augustus.

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door (kap)werkzaamheden en het verwijderen van (oever)vegetatie niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli³). Werkzaamheden mogen ook niet uitgevoerd worden indien buiten het broedseizoen broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het projectgebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten in de bomen, oevervegetatie en overige vegetatie in het projectgebied. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

- 1) De werkzaamheden binnen de agrarische percelen en nabij de houtwallen, de bomen, de struiken en oevers worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel).
- 2) Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient het projectgebied (zone van 50 meter aan weerszijde van het werkterrein) kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecoloog gecontroleerd te worden op actuele broedgevallen. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden worden soort specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

³ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

5.2.2 Zoogdieren

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10)

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Daarom zijn in de Wet natuurbescherming enkele verbodsbepalingen opgenomen ten aanzien van vleermuizen welke in principe niet overtreden mogen worden.

Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Dit zijn verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute. Uit hoofdstuk vier is gebleken dat in het projectgebied naar verwachting geen sprake is van essentieel foerageergebied. Foerageergebied wordt dan ook buiten beschouwing gelaten. De overige elementen (verblijfplaatsen en vliegroutes) wordt hieronder behandeld.

Verblijfplaatsen in bebouwing

Er vinden geen werkzaamheden aan gebouwen plaats waardoor er van verwijdering van verblijfplaatsen in gebouwen geen sprake is. Er kan hoogstens sprake zijn van (licht)verstoring als gevolg van de werkzaamheden.

De werkzaamheden vinden mogelijk plaats in het actieve seizoen van vleermuizen (circa maart/april t/m september/oktober). De werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag bij daglicht plaats. Hierbij is verlichting niet aan de orde. In het voor- en najaar kan het voorkomen dat in de ochtend en aan het eind van de middag verlichting noodzakelijk is. Indien deze verlichting enkel is gericht op het projectgebied/werkgebied en niet uitstraalt naar de omgeving (en dus de gebouwen met mogelijke verblijfplaatsen), zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten. Er zijn dan geen vervolgstappen noodzakelijk.

Verblijfplaatsen in bomen

In delen van het projectgebied zijn holtes (en scheuren) in bomen aanwezig die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats voor boom-bewonende vleermuissoorten (zie Figuren 4.3, 4.4 en 4.5). Tevens zijn vleermuiskasten in populieren waargenomen die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats.

Door de kap van deze potentieel geschikte bomen kan er sprake zijn van het vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit is in overtreding met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, dienen de holtes ruim voorafgaand aan de kap te worden onderzocht op hun geschiktheid als verblijfplaats middels een endoscoop. Indien uit dit onderzoek blijkt dat de holtes ongeschikt zijn als verblijfplaats, zijn vervolgstappen niet noodzakelijk. Indien uit het endoscopisch onderzoek blijkt dat de holtes geschikt zijn als verblijfplaats, is nader onderzoek conform het vleermuisprotocol noodzakelijk (NGB, 2021). Dit nader onderzoek bestaat uit minimaal vier bezoeken verspreid over het actieve seizoen van vleermuizen (globaal mei t/m oktober).

De vleermuiskasten betreffen tevens (potentiële) verblijfplaatsen van vleermuizen. Zoals eerder vermeld is verwijdering/vernietiging van verblijfplaatsen in overtreding met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Indien de bomen met vleermuiskasten worden verwijderd, moet ruim voorafgaand aan de kap door een deskundig ecooloog gecontroleerd worden of de vleermuiskasten bewoond worden/in gebruik zijn. Indien de kasten onbewoond zijn, kunnen deze worden verplaatst naar een andere (niet te kappen) boom. Indien blijkt dat de kasten worden bewoond, kunnen de kasten niet worden verplaatst zonder ontheffing van het bevoegd gezag.

Indien de bomen met holtes en vleermuiskasten behouden blijven, kan er hoogstens nog sprake zijn van (licht)verstoring als gevolg van de werkzaamheden tijdens het actieve seizoen van vleermuizen. Zoals eerder vermeld vinden de werkzaamheden hoofdzakelijk overdag bij daglicht plaats. Hierbij is verlichting niet aan de orde.

In het voor- en najaar kan het voorkomen dat in de ochtend en aan het eind van de middag verlichting noodzakelijk is. Indien deze verlichting enkel is gericht op het projectgebied/werkgebied en niet uitstraalt naar de omgeving (en dus de bomen met holtes en vleermuiskasten), zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten. Er zijn dan geen vervolgstappen noodzakelijk.

Vliegroutes

De Singel, Ypenburgse Boslaan en de Tiber in Den Haag kunnen fungeren als vliegroute. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt deze lijnvormige structuur mogelijk aangetast. Dit is in overtreding met de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming.

Nader onderzoek: vleermuizen

Voor de bomen met holtes die worden gekapt, is endoscopisch onderzoek noodzakelijk om de geschiktheid als verblijfplaats te kunnen beoordelen. Dit moet ruim voorafgaand aan de kap plaatsvinden. Indien hieruit blijkt dat de holtes geschikt zijn als verblijfplaats, is nader onderzoek conform het vleermuisprotocol noodzakelijk (NGB, 2021).

Indien de bomen met vleermuiskasten worden gekapt, dient het gebruik van de kasten voorafgaand te worden gecontroleerd door een deskundig ecooloog. Dit moet ruim voorafgaand aan de kap plaatsvinden. Indien blijkt dat de kasten worden bewoond is een ontheffing noodzakelijk om de kasten te mogen verwijderen.

Indien de werkzaamheden plaats gaan vinden in de berm tussen de watergang en de rijbanen van de Singel, Ypenburgse Boslaan en de Tiber in Den Haag dient de functie van deze lijnvormige structuren door vleermuizen inzichtelijk te worden gemaakt door middel van een nader onderzoek conform het vleermuisprotocol (NGB, 2021).

Indien de werkzaamheden aan de noordwestzijde van de betreffende wegen worden uitgevoerd is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Eekhoorn

De eekhoorn valt onder de bescherming van de Wet natuurbescherming (art. 3.10). In een aantal grote bomen in het Wilhelminapark (Figuur 4.2) zijn nesten waargenomen die door eekhoorns in gebruik kunnen zijn.

Als gevolg van de werkzaamheden worden deze (potentiële) nestlocaties mogelijk verwijderd (zie Figuur 4.2).

Nader onderzoek: Eekhoorn

Het gebruik van de grote nesten op de in Figuur 4.2 aangeven locatie door eekhoorns dient inzichtelijk te worden gemaakt door middel van een nader onderzoek.

5.2.3 Vaatplanten

Beschermingsregime soorten Wet natuurbescherming (artikel 3.10)

Bokkenorchis

De bokkenorchis valt onder de bescherming van de Wet natuurbescherming (art. 3.10). De extensief beheerde bermen te zuiden van de Singel, de Ypenburgse Boslaan en de Tiber in Den Haag vormen geschikt biotoop voor de bokkenorchis.

Indien de soort in het projectgebied aanwezig is en in de betreffende berm (graaf)werkzaamheden plaats vinden, worden er verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden.

Nader onderzoek: vaatplanten

Indien graafwerkzaamheden in de extensief beheerde berm tussen de rijbaan en de watergang ten zuidoosten van de Singel, de Ypenburgse Boslaan en de Tiber plaatsvinden dient nader onderzoek naar de aanwezigheid van de bokkenorchis te worden uitgevoerd. Dit kan het beste worden uitgevoerd in de periode juni-juli.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat de soort aanwezig is, is een ontheffing noodzakelijk om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat op circa acht kilometer afstand van het projectgebied de Natura 2000-gebieden Westduinpark & Wapendal en Meijndel & Berkheide liggen. Deze Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermesting. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. Een AERIUS-berekening kan hier duidelijkheid in verschaffen.

Als gevolg van het voornemen kunnen significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op nabij gelegen Natura 2000-gebieden niet bij voorbaat met zekerheid uitgesloten worden. Om deze reden dient een (separate) AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om deze effecten nader in kaart te brengen.

Vervolgstappen

Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. Een AERIUS-berekening kan hier duidelijkheid in verschaffen, waarna advies op maat volgt.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft de NNN is alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen NNN binnen het projectgebied. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. In de omgeving van het projectgebied liggen wel NNN-gebieden. Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN in de nabijheid van het projectgebied kunnen worden uitgesloten. De werkzaamheden in het projectgebied hebben geen effect op de directe omgeving van het projectgebied. Vanuit dit oogpunt zijn er voor NNN geen belemmeringen.

5.4 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Op het moment van schrijven is de exacte werkwijze nog onduidelijk. Indien tijdens de werkzaamheden sloten worden gedempt dient rekening te worden gehouden met (vrijgestelde) amfibieën en vissen (indien watervoerend). Op basis van de zorgplicht wordt geadviseerd voorafgaand aan de werkzaamheden de aanwezige vissen en amfibieën te vangen en over te zetten in watergangen buiten het projectgebied. Daarnaast wordt geadviseerd bij het dempen (langzaam) in één richting te werken, zodat de aanwezige organismen kans hebben om te vluchten.

6 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument rugstreeppad (*Bufo calamita*). Versie 1.0, juli 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Netwerk Groene Bueraus, 2017. Vleermuisprotocol 2017.
(<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>)

Provincie Zuid-Holland, Interactieve kaartviewer.

Gemeente Den Haag, kaarten open data gemeente Den Haag

Overig:

NDFF

www.zoogdierversamenleving.nl

www.floron.nl

www.vlinderstichting.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam	
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster	
	geelbuikvuurpad		otter	
	heikikker		bever	
	kamsalamander		hazelmuis	
	knoflookpad		lynx	
	rugstreeppad		noordse woelmuis	
	vroedmeesterpad		wilde kat	
	poelkikker		wolf	
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis	
	apollovlinder		bechsteins vleermuis	
	boszandoog		bosvleermuis	
	donker pimperlblauwtje		brandts vleermuis	
	grote vuurvlinder		franjestaat	
	pimperlblauwtje		gewone grootoorvleermuis	
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis	
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus	
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis	
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis	
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis	
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus	
	vermiljoenkever		laatvlieger	
Libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis	
	bronslibel		mopsvleermuis	
	gaffellibel		noordse vleermuis	
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis	
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis	
	rivierrombout		watervleermuis	
sierlijke witsnuitlibel	gewone dwergvleermuis			
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart		Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad			Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang			bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis			gestreepte dolfijn
	zandhagedis			gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos			gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts	grijze dolfijn		
	kleine vlotvaren	kleine zwaardwalvis		
Vissen	steur	narwal		
	houting	orka		
Weekdieren	bataafse stroommossel	tuumelaar		
	platte schijfhoren	witflankdolfijn, witsnuitdolfijn		
Zaadplanten	liggende raket	noordse vinvis, potvis		
	drijvende waterweegbree	butskop		
	Groenknolorchis, zomerschroeforchis	dwergvinvis		
	kruiend moerasscherm	griend, witte dolfijn		
		spitsdolfijn van gray		

Tabel B (1). “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimpernelblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimpernelblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
Veenhooibeestje	Molmuis		
Veldparelmoervlinder	Ondergrondse woelmuis*		
Zilveren maan	Ree*		
Reptielen	Adder	Rosse woelmuis*	
	Hazelworm	Steenmarter	
	Levendbarende hagedis	Tweekleurige bosspitsmuis*	
	Ringslang	Veldmuis*	
Libellen	Beekkrombout	Veldspitsmuis*	
	Bosbeekjuffer	Vos*	
	Donkere waterjuffer	Waterspitsmuis	
	Gevlekte glanslibel	Wezel**	
	Gewone bronlibel	Wild zwijn	
	Hoogveenglanslibel	Woelrat*	
	Kempense heidelibel	Vliegend hert	
	Speerwaterjuffer		
		Kevers	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030

projectnummer 0464983.100

9 februari 2021 revisie 00

N.V. Nederlandse Gasunie

Tabel B (2). Per provincie vrijgestelde “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a. (aangegeven met een ‘x’ of ‘*’).

Provincie Soort	Friesland	Groningen	Drenthe	Overijssel	Gelderland	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Flevoland	Zeeland	Noord- Brabant	Limburg
Aardmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bastaardkikker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bruine kikker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	x	x	x			x		x	x	x		x
Dwergmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn												(*)
Egel	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm												(**)
Hermelijn	x	x	x			x		x	x			x
Huisspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kleine watersalamander	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis												(***)
Meerkikker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis												x
Ondergrondse woelmuis	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Ree	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	x											(****)
Tweekleurige bosspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Veldmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	x	x	x			x		x	x			x
Wild zwijn											x	
Woelrat	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

(*) = vrijgesteld maart-april en juli t/m november (***) = vrijgesteld in juli t/m september, (***) = 15 aug t/m 15 okt, (****) = 15 aug t/m feb ([Wijzigingsverordening](#), provincie Limburg, 2017)

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw pazelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

Natuurtoets

Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030
projectnummer 0464983.100
9 februari 2021 revisie 00
N.V. Nederlandse Gasunie

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

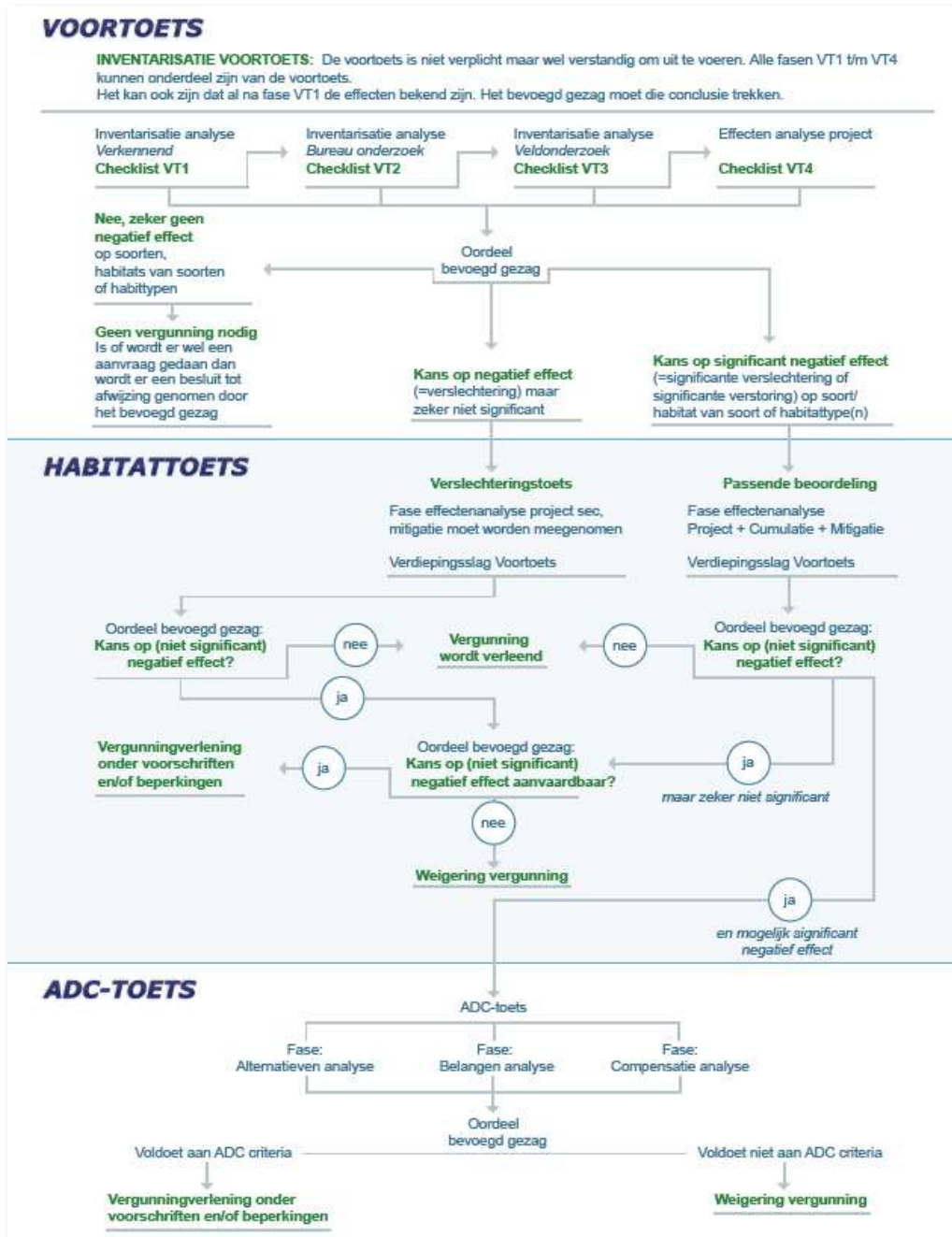
Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Stroomschema vergunningsprocedure

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Deze is ook van kracht onder de huidige Wet natuurbescherming. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.